

**ФРЕДЕРИК ПОЛ
ДА ДАДЕМ ШАНС НА
МРАВКИТЕ**

Превод от английски: [Неизвестен], —

chitanka.info

Детройт не бе успял да оцелее по време на тричасовата война, но Горди има този късмет. Тъкмо бе на път към Вашингтон с образците и чертежите в куфарчето, когато започнаха да падат бомбите.

Жена му бе останала в града и не откриха и следа от тялото ѝ. Децата, разбира се, нямаха това щастие. Летният им лагер бе на по-малко от двадесет мили от Детройт, и то в посока, съвпадаща с тази на вятъра. Започнаха да изпитват болки едва в последните няколко дни на месеца, който им остана да живеят. Горди все пак успя да стигне до тях, след като се пребори с изпадналите в истерия летищни служители. Знаеше, че децата неизбежно ще умрат от лъчева болест, а това и на тях им беше ясно, но успяха да изкарат заедно цяла една блажена и дружна седмица, преди болките да станат непоносими.

През цялата 1960 година Горди не успя да се радва на друга компания.

Завърна се в Детройт, след като радиоактивността спадна на поносимо равнище. Нямаше къде другаде да отиде. Откри една къща в предградията и се опита да намери стопанина ѝ, за да я закупи. От военновременната администрация му се присмяха. Нанасяй се, щом толкова ти е ъкълът.

Когато Горди започна да се замисля над всичко това, изведнъж откри, че е изпаднал в някакво своеобразно шоково състояние. Силният му и добре трениран ум почти бе престанал да функционира. Ядеше и спеше, а когато станеше студено, трепереше и кладеше огън и това беше всичко. От военното министерство му изпратиха две или три писма и накрая при него се яви правителствен служител и го запита какво е станало с нещата, които Горди бе обещал да занесе във Вашингтон. Обаче погледът, с който наблюдаваше странните розови безкосмени мишки, хранещи се необезпокоявано в мръсната кухня, издаваше тревога. Освен това стараяше се да стои по-далеч от косматото лице и дрипавите дрехи на Горди.

— Министърът ме изпрати, господин Горди. Проявява личен интерес към вашето откритие.

Горди поклати глава.

— Министърът загина. Всички загинаха, когато бе унищожен Вашингтон.

— Сега има нов министър — обясни служителят. — Арнолд Каванаг. Той знае много неща за вас. Каза ми: ако Салва Горди е

измислил някакво оръжие, трябва да го притежаваме. Омаломощени сме. Кажи на Горди, че се нуждаем от неговата помощ.

Горди скръсти ръце и зае позата на Буда.

— Нямам оръжие — каза.

— Притежавате нещо, което може да се използва като оръжие.

Преди войната изпратихте писмо до Вашингтон и съобщихте, че...

— Войната свърши — каза Салва Горди.

Правителственият служител въздъхна и опита отново, но в края на краищата си отиде. Не се върна повече. Онова нещо, рече си Горди, сигурно е било бракувано като някаква смахната идея, след което са прочели отчета на служителя. И наистина откритието му не заслужаваше да се нарече иначе.

* * *

Джон де Тери се появи през май. Горди тъкмо прекопаваше градината, когато чу глас зад гърба си.

— Дайте ми нещо да ям.

Салва Горди се обърна и видя, че притежателят на гласа е дребен и мръсен човек. Обърса устните си с опакото на ръката.

— Ще трябва да си го заработиш — отговори.

— Добре — отговори новодошлият и остави раницата си на земята. — Казвам се Джон де Тери. Едно време живеех в Детройт.

— И аз — каза Салва Горди.

Горди нахрани гостенина и прие от него цигара, с която той го почерпи след приключването на обяда. Замая се от първите дръпвания, тъй като много отдавна не бе пушил и след това погледна Джон де Тери дружелюбно. Добре ще е да си имам компания, помисли си. Дотогава компания му бяха розовите мишки, но изглежда мутацията бе пробудила у тях прекомерен апетит към месото. След като една сутрин при събуждането си бе открил следи от дребни зъби по краката си, изби мишките. Не останаха други животни освен мравките.

— Ще останеш ли? — попита Горди.

Де Тери отговори.

— Ако мога. Вие как се казвате?

Когато Горди му отговори, животинското начало в погледа на Де Тери донякъде отслабна и се примеси с удивление.

— Салва Горди? Да не сте доктор Салва Горди? Преподавател по математика и физика в Пасадина?

— Да, едно време преподавах в Пасадина.

— Аз пък се учих там — Джон де Тери разсеяно поглади опърпъните си дрехи. — Това беше много отдавна и едва ли сте ме познавал. Дипломирах се там като биолог. Аз обаче ви познавам.

Горди внимателно се изправи и угаси угарката.

— Всичко това беше много отдавна и аз едва си спомням. Ще отидем ли да порботим в градината?

Този следобед и двамата се поизпотиха под лъчите на следобедното слънце. Горди откри, че работа, която за един човек е много, сравнително леко се свършва от двама души. Успяха да прокопаят почти цялото място преди залез слънце. Джон де Тери спря и се подпря на лопатата си. Посочи с ръка пространството зад лехата на Горди.

— Можем да обработваме по-голяма площ — каза. — Можем да разчистим онзи треволяк и да засеем повече храна. Можем даже да... — Де Тери спря, защото Горди бе започнал да поклаща глава.

— Не можем да разчистим онзи треволяк. Има страшни корени. Нищо не мога да направя срещу него. Отгоре на всичко заема все повече пространство.

— Мутант ли е? — попита Тери.

— Така мисля. Ела да видиш какво ще ти покажа. — Горди даде знак на по-младия човек и го поведе към края на лехата. Там се наведе и с два пръста взе нещо червено на цвят, което се гърчеше.

Тери го пое.

— И това ли е мутант? — попита и го доближи до очите си. — Страшно прилича на мравка. Само дето... само дето туловището му е съвсем различно. И тялото му е меко. — Изведнъж замълча и започна да разглежда животинчето по-внимателно.

Промърмори нещо и пусна насекомото.

— Да държите някъде тук микроскоп? Съвсем невероятна работа. Мравка е, но изглежда не диша с трахеята си. Дихателният й апарат е съвсем различен.

— Сега всичко е различно — рече Горди и посочи с ръка две изоставени лехи. — Там бях засадил моркови. Поне си мислех, че са моркови. Когато се опитах да ги ям, щях да повърна. Човечеството проигра своя шанс, Джон. Не ни стигна атомната бомба, та и всичко останало превърнахме в оръжие. Даже аз направих оръжие от нещо, което няма нищо общо с войната. Цялото това оръжие ни избухна в лицето.

На лицето на Де Тери се изписа гримаса.

— Може би мравките ще извадят по-голям късмет. Те са на ред.

— Де да беше тъй — рече Горди, разрови един отвор на мравуняка и започна да наблюдава суматохата, настъпила сред насекомите. — Боя се обаче, че са прекалено дребни.

— Не са чак толкова дребни, доктор Горди. Тези мравки са различни. Насекомите никога не са успели да станат едри, защото дихателната им система е примитивна. Струва ми се обаче, че тези мравки са мутанти. Че вече имат бели дробове. Ако съм прав, има шанс да пораснат. А достигнат ли човешки размери, ще станат господари на света.

— Мравки с бели дробове! — в очите на Горди се появи блясък. — Може някой ден наистина да станат господари на света, Джон. Може би, когато човешкият род реши да се самовзриви окончателно...

Де Тери поклати глава.

— Няма защо да чакат повече взривове. Много са закъснели. Закъснели са със стотици милиони години. — взе лопатата си. — Отново огладнях.

Върнаха се в къщата и вечеряха мълчаливо. Горди бе мрачен, а Де Тери се чувстваше външен човек и не му бе удобно да го подтикне към разговор. Горди тръгна към една лампа, очевидно с цел да я запали, но се спря по средата на пътя.

— За пръв път ще нощуваш тук, Джон. Да слезем в мазето. В твоя чест ще включим генератора и ще се порадваме на истинско електрическо осветление.

Де Тери последва възрастния човек в мазето. На светлината на свещ успяха да задействат бензинов агрегат. Изглеждаше стар и занемарен, но заработи. — Донесох го от собствената си къща — обясни Горди. — Донесох него и ей онова...

Посочи с ръка нещо в ъгъла на мазето.

— Нали ти казах, че открих едно оръжие. Ей го там.

Де Тери погледна нещото. Приличаше на клетка с формата на паралелепипед с височина човешки ръст.

— За какво служи?

За пръв път от няколко месеца Салва Горди се усмихна.

— Не мога да то го обясня на английски и не вярвам да разбираш езика на математиката. Ще се опитам да ти го кажа с по-достъпни думи. Това е устройство, което размества координатите на времето. Сега разбираш ли ме?

— Не — отвърна Де Тери и повтори въпроса си. — За какво служи?

— Пентагонът му беше измислил име, всъщност заимства го от Хербърт Уелс. Нарече го машина на времето — Горди посрещна спокойно изумения поглед на Де Тери. — Да, Джон, машина на времето. Ако искаш, можем и да дадем шанс на мравките.

Четиринадесет часа по-късно двамата влязоха в клетката.

Акумулаторите и бяха отново заредени и странният ѝ двигател тихо бръмчеше.

Върнаха се четиридесет милиона години назад във времето и направиха първите си стъпки на тогавашната мека и влажна почва.

Горди трепереше и му се наложи да направи усилие, за да спре.

— Не се виждат динозаври и саблезъби тигри.

— Ще им трябва доста още време, за да се появят — съгласи се Де Тери. — Боже мой!

Огледа се наоколо, зинал от удивление. Нямаше вятър и въздухът бе топъл и влажен. Намираха се сред гъста гора от огромни дървета или от растения, които приличаха на дървета. Де Тери реши, че му наподобяват папрати и гъби. Небето бе покрито с гъсти облаци.

Горди потрепери.

— Дай ми мравките — каза.

Де Тери мълчаливо му ги подаде. Горди направи дупка в меката земя с пръста си и внимателно наклони буркана. Там имаше мравки царици, които бе откопал в задния си двор. На коремчетата им бе налепенa покритa със слуз маса от яйца. Горди взе първата, спусна я внимателно в отвора и се отдалечи на няколко ярда. Поколеба се дали да не се отдалечи повече, но реши, че ще е по-добре да остане в близост до Де Тери и до машината.

Имаше осем мравки царици. След като зарови и последната, захвърли буркана и се завърна при Де Тери.

— Готово — каза.

Де Тери въздъхна. Тържественото изражение на лицето му се замени със смутена усмивка.

— Чувствам се като Бог! Като Господ Бог, доктор Горди. Ако не се лъжа, само всемирният потоп може да се сравни с нашето начинание. Пък и той бледнее пред него. Създадохме нова раса!

— Ако тя оживее, и нашата ще оцелее — каза Горди и изтри капчица кондензирана влага на стената на машината. — Любопитно ми е как ще се разбират с хората.

За миг помълчаха. Някъде от папратовата джунгла се чу дрезгав животински рев. Двамата мъже се спогледаха, но след това настъпи тишина и не се чу нищо повече.

Най-сетне Де Тери проговори.

— Може би е време да се връщаме.

— Добре — каза Горди.

Двамата мъже мълчаливо влязоха в тясната машина. Горди, поставил ръката си върху контролния панел, продължаваше да мисли за мравките. Ако успееш да оцелеят и след четиридесет милиона години станеха едри и се сдобиеха с мозъци, какво щеше да се случи? Щяха ли хората да се окажат способни да живеят в мир с тях? Нямаше ли в човешкия род да се установи братство, за да могат отделните му групи да оцелеят пред заплахата от една чужда раса?

Може би това братство щеше да направи невъзможни войните между хората. Включително и войната — помисли си Горди, — която причини гибелта на семейството му.

Излезе от унеса, настрои панела и задейства машината. Тя навлезе в сложния математически водовъртеж, който някои наричаха четвърто измерение.

* * *

Спряха машината в центъра на един град, но той не беше Детройт. Въобще не беше човешки град.

Машината се беше оказала в една тясна улица. Около тях се издигаха метални конусообразни структури, някои високи повече от сто фута. По улицата се движеха непознати превозни средства. Едно от тях се насочи към двамата мъже и спря.

— Доктор Горди — прошепна Де Тери, — виждате ли ги?

— Да, виждам ги.

Горди излезе от машината на времето и зачака приветствието на расата, на която бе дал живот. В триколесното превозно средство, спряло пред него, явно седяха потомците на мравките, които бе оставил в гората. Можеше да ги наблюдава без усилия през прозрачното му предно стъкло.

Де Тери бе застанал близо до него и Горди усети, че по-младият човек трепери.

— Грозни са — каза с равен глас Горди.

— Не само грозни. Противни са.

Мравкообразните същества бяха с човешки ръст, но имаха неприятен и отблъскващ вид, също като черните бръмбари. Очите им, отбеляза Горди с изненада, бяха мутирвали повече от телата им. Вместо клетъчните очи на насекомите сега имаха очи с роговица, ретина и зеници. Зениците им не бяха кръгли, не бяха и вертикални като котешките или хоризонтални като конските. Бяха с неясни и мъгляви краища, но много приличаха на зениците на гръбначните животни. Изглеждаха съвсем не на мястото си върху валчестите и черни мравешки глави.

Горди направи крачка напред и мравките излязоха от своята машина. Погледите им мълчаливо се срещнаха с погледите на двамата мъже.

— А сега какво да правя? — въпросът на Горди бе отправен към Де Тери.

Де Тери леко се засмя. Горди не беше сигурен дали с този смях той не прикриваше страха си.

— Говорете им. Какво друго може да се направи?

Горди реши да не се опитва да говори на създанията на английски. Английският, а и всеки друг език, изразяващ се чрез звуци, щеше да им е непонятен. Усмихна се дружески, но веднага съобрази, че и това е безсмислено. Създанията не бяха способни да изменят

изражението на собственото си лице и следователно нямаше да могат да разберат значението на една човешка усмивка.

Повдигна високо едната си ръка, универсален знак, че е миролюбиво настроен. Зачака реакцията на насекомите.

Те не реагираха.

Горди ухапа устната си и, чувствайки се глупаво, се поклони на мравките.

Те отново не реагираха. Чу гласа на Де Тери.

— Опитайте се да им кажете нещо, доктор Горди.

— Това е глупаво — отвърна Горди, — те не могат да чуват.

Всъщност нямаше да е по-глупаво от другите му опити за контакт. С раздражение в гласа, но много отчетливо, той проговори.

— Ние... сме... приятели.

Мравките не направиха нищо. Просто стояха неподвижно и с немигащ поглед, втренчен в Горди. Не отместиха тежестта на тялото си от единия крак на друг, както би сторил човек, не се почесаха, както би сторил човек, не дадоха признак, че дишат, както би сторил човек. Просто седяха съвсем неподвижно.

— За Бога — каза Де Тери. — Дайте да опитам аз.

Застана пред Горди и погледна мравкообразните създания.

— Аз съм човек — рече. — Бозайник. — След това посочи мравките. — А вие сте насекоми. А това — посочи машината на времето — е устройството, с което пътувахме в миналото. С това направихме възможно вашето съществуване — изчака да види или чуе някаква реакция, но реакция нямаше. Де Тери започна отново и посочи конусообразните структури. — А това е вашият град.

Горди усети безполезността на усилията им. Стори му се, че нещо докосва тила му и механично понечи да приглади косата си. Ръката му се сблъска с нещо твърдо и странно, нито топло, нито студено и на допир наподобяващо гъбесто дърво. Обърна се и видя, че зад тях бяха застанали половин дузина мравки, по-едри от другите. Това са търтеи, рече си. Имаше ли търтеи при мравките?

— Джон... — започна тихо той и изведнъж крехките и слаби на вид щипци се впиха в рамото му. Много е слаба хватката им, помисли си, и инстинктивно се отдръпна. Усети хиляди едновременни остри убождания, сякаш изведнъж се бе закачил за множество рибарски кукички.

— Джон — вече изкрещя, пази се!

Де Тери, който се беше навел, за да разгледа по-добре транспортното средство на мравките, се изправи. В погледа му имаше удивление. Опита се да избяга, но бе веднага уловен от насекомите. Горди чу писъците му, но тъй като имаше собствени проблеми, не можа да му се притече на помощ.

Горди прекрати съпротивата едва когато бе нападат от втора мравка. Почувства как по ръцете му се стича топла кръв. Болката бе като удар с бич. Вече обездвижен, видя как първите две мравки продължаваха да стоят като вкаменени пред транспортното си средство.

Усети някаква кисела воня и се зачуди дали неговата собствена миризма е противна на мравките. Двете по-малки мравки с рязко движение прекъснаха своята вцепененост и бързо придвижвайки се с осмокраките си тела, се запътиха към машината на времето. Мравките, които бяха пленили Горди, ги последваха и той за пръв път след схватката видя Де Тери. По-младият човек висеше безпомощно в обятията на една мравка, придържаща го с предните си крака и бе следен с поглед за всеки случай от други две. От една рана на врата му се стичаше кръв. В безсъзнание е, помисли механично Горди и обърна глава, за да види какво правят мравките при машината.

Гледката беше разочароваща. Просто стояха вцепенени до нея. След това Горди чу как Де Тери въздъхна и тихо изруга.

— Как се чувстваш, Джон? — попита го.

Лицето на Де Тери се изкриви.

— Не дотам добре. Какво се случи?

Горди поклати глава и потърси думи, с които да отговори. Двете мравки обаче изоставиха едновременно машината на времето, спуснаха се към Де Тери и думите на Горди застинаха на гърлото му. Една от мравките внимателно се присегна с предния си крайник към гърдите на Де Тери.

Горди прозря какво ще се случи.

— Джон! — изкрещя, но всичко свърши много бързо и изпълнения с ужас вик на Де Тери беше кратък. Горди извърна глава, но с края на окото си успя да долови, че трионообразните щипци се движат нагоре и надолу по тялото на Де Тери, вече наистина безжизнено.

* * *

Облегнал се на стената. Горди гледаше мравките, които пък гледаха него. Реши, че ако не беше видял това, което сториха с Де Тери, всъщност нямаше да има от какво да се оплаква.

Вярно е, че мравките не му бяха осигурили нито едно от удобствата, които хората предоставят даже и на престъпниците. Обаче го бяха нахранили и му бяха позволили да спи... когато им изнасяше. Имаше и малки признаци, че те, макар и посвоему, проявяваха някакви грижи към него. След като видяха, че не желае да поема лигавата каша, която първоначално му бяха донесли за храна, замениха я с най-различни плодове, сред които той откри няколко съедобни. Помещението, което бе станало негова килия, бе затоплено. В него нямаше столове и прозорци, но Горди реши, че причината за това бе, че самите мравки не ги използват. А нямаше как да си поиска.

Това бе голямата преграда между тях, помисли си. Това, и смъртта на Джон де Тери.

Намести се на твърдия под, докато успя да се облегне по-удобно, и отново насочи погледа си към мравешкия комитет, дошъл да го посети.

Мравките бяха донесли някаква ръбеста вещ, която можеше да бъде и фотоапарат — в нея проблескваше нещо, подобно на обектив. Горди гледаше мрачно, защото отново беше усетил вонята.

Призна пред себе си, че нещата не се бяха получили така, както ги беше замислил. Дотогава бе таил слабата надежда, че възходът на мравките, започнал с негова помощ, ще подпомогне и ускори възхода на човешкия род. Омразата, знаеше Горди, започва с допира до неща, които са различни. Първият враг на един човек е неговото собствено семейство, защото това са първите хора, които вижда. Бързо обаче се обединява с тях в борбата в гетото, в града, в страната, във войната срещу други страни.

Горди бе хранил надеждата, че борбата срещу една различна раса щеше да се превърне в отдушник на страстите на човечеството, че борба щеше да бъде възможна само между него и мравките, не между отделните групи на човешкия род.

Тази надежда се беше оказала напразна. Мравките просто не бяха допуснали появяването на човешкия род.

Насекомите прибраха фотоапарата си и Горди се зачуди какво ли ще правят по-нататък. Половин дузина от тях си отидоха, останаха само две. За едното от тях, по-дребно и с нещо като гривна на един от предните си крака, реши, че е надзирател. Другото бе непознато на Горди, но той после съобрази, че не може да ги различава.

Двете мравки останаха неподвижни за време, което на Горди се стори досадно дълго. Реши да измени положението на тялото си, легна на пода и даже се нахрани да поспи. Сънят обаче не идваше. Не можеше да се освободи от мисълта, че бе затрил собствената си раса. Бе я изтребил, предотвратявайки появяването и четиридесет милиона години преди своето време. Бе по-голям убиец от Каин и се чудеше защо няма кръв по ръцете си.

Мравките явно си бяха разменили неуловими за него сигнали, защото надзирателят се придвижи напред и го отдръпна от стената. После двете мравки го подтикнаха към изхода, закъдето се запъти на четири крака по един тесен и нисък коридор. Навън беше ясен ден.

От силната дневна светлина Горди запримига. Полуослепен от нея, последва мравката с гривната до една от конусообразните сгради. Там ги чакаха други мравки, застанали в кръг около купчина метални предмети, които той позна веднага. Това бе машината на времето, разглобена на съставните и части.

След малко мравката отново го подбутна, както му се стори нетърпеливо, и Горди разбра какво искат нейните събратя. Те бяха разглобили машината, за да я изучат и сега очакваха от него да я сглоби наново.

Доволен, че му се представя възможност да използва за нещо мозъка си и пръстите си, Горди присегна към странните инструменти на мравките.

* * *

Храни се четири пъти и спа веднъж, без да излиза от конусообразната сграда. Най-сетне приключи. Изправи се с доволен вид и проговори.

— Всичко това е ваше. Приемете го като подарък от човечеството. Ще ви закарам, където искате с него.

Мравките мълчаха. По едно време Горди забеляза, че към групата се бяха присъединили и търтеи. Всичките стояха застинали като статуи.

Усети как покрити с иглички мравешки щипци се докосват до гърба му и изпита прилив на погнуса. Това продължи съвсем кратко, защото тя веднага беше изместена от ужаса и омразата.

Без да обръща внимание на игличките, които се бяха впили в кожата му, се нахвърли с юмруци и ритници срещу създанията. Освободи едната си ръка, макар и с цената на загубата на парченца плът. Тежко подкованата му обувка потъна в нечие месесто око. Мравката издаде звук, подобен на въздишка, и се изправи на четири крака.

Горди почувства как полита във въздуха и едновременно изпита ужас от мълчаливата агония на мравката. При падането си се оказа далеч от гърчещото се чудовище. Хълцайки, успя да се изправи на крака. Машината бе съвсем близо до него. Успя да се вмъкне в нея, изпреварвайки само с една стъпка устремилите се към него мравки, и включи пулта.

Видя, че на пода на машината се търкаля кухият крак на насекомо. Значи, били са съвсем близко.

Горди се върна на старото място, върху същата влажна и мека почва. Дълго време остана неподвижен до пулта, преди да вземе решение.

С Де Тери бяха допуснали грешка. Може би щеше да се намери начин да се поправи. Трябваше да го намери. Насочи погледа си към древната гора. Папратовите дървета не бяха същите, но това беше обяснимо. Машината се бе придвижила в пространството. Беше се завърнал обаче в абсолютно същото време, машината даваше гаранция за това.

Точно тук подарих света на мравките. Точно тук ще си го прибера. Ще намеря мравките, които зарових, и ще ги размажа с крак. Или ще намеря самия себе си и няма да си позволя да ги заравям.

Излезе от машината разтревожен. Това място дали беше наистина безопасно? Спомни си за животинския рев, който бе чул предишния път. Потрепери при мисълта, че би могъл да послужи за

закуска на някой динозавър, докато мравките царици отглеждат отвратителното си потомство.

Пулсът му внезапно се ускори, когато в папратовата гора съзря метален блясък. Металът можеше да означава само едно — машина.

Затича се, заобикаляйки покритите с мъх папратови дървета, и видя пред себе си машината. И изведнъж спря. Виждаха се не една, а две машини.

По-отдалечената машина беше неговата. Разстоянието не му попречи да различи две фигури в нея — неговата и на Де Тери. По-близката машина обаче беше по-голяма и с някаква странна конструкция. От нея излезе тълпа, не от хора, а от някакви черни силуети, които се устремиха към него.

Разбира се, помисли си Горди, когато побягна отново, макар и вече загубил надежда. Разбира се, че мравките бяха разполагали с безкрайно време за работа. С достатъчно време, за да построят собствена машина, използвайки неговата за образец. Това им е било достатъчно и за да разберат какво трябва да направят с него, за да са спокойни за съдбата на собствената си раса.

Горди се препъна още преди първото черно туловище да се стовари върху него.

Докато дробовете му поемаха въздух за последен път, успя да съобрази на кого беше принадлежал дрезгавият животински рев, който чу при първото си пътуване до древната джунгла.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.